

این سوی آسمان

گزیده زندگینامه دانشمندان و شخصیت های علوم کیهان و اخترشناسی

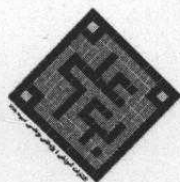
جلد اول

گردآوری و پژوهش

سید عبدالامیر شیرازی

انتشارات آموزش و پژوهش بوعلی

آدرس: تهران، میدان ولیعصر، نرسیده به خیابان زرتشت، کوچه ناصر،
پلاک ۳۲، واحد ۳ تلفن: ۰۲۱-۸۶۰۳۷۴۲۸ bualipub@gmail.com

سرشناسه	سید عبدالامیر، شیرازی-۱۳۴۱
عنوان	این سوی آسمان (گزیده زندگینامه دانشمندان و شخصیت‌های علوم کیهان و اخترشناسی (جلد اول)
مشخصات نشر	تهران، انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی ۱۳۹۸
مشخصات ظاهر	۲۱۲ صفحه، جدول، عکس.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۹-۴۴-۰
بک در	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۹-۴۲-۶
وضع فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	نجوم - سرگذشت‌نامه
رده‌بندی	QB۳۵
رده‌بندی دیوئی	۵۲۰/۹۲۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۸۰۴۲۹۰
ناشر	انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی
مدیر مسئول	سیده نیلوفر شامرادی
مدیر اجرایی	حمده بی‌احدی
صفحه آرای و طراحی جلد	انتشارات آموزش و پژوهش بوعلی
تیراژ	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۸
چاپ و صحافی	چاپ آبان
قیمت	۳۵۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان و مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به ناشر می‌باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی‌برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه کتبی از ناشر ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

فہرست

عنوان	صفحہ
پیشگفتار	۱۳
کلودیوس بطلمیوس Claudius Ptolemy	۱۵
محمد الخ بیگ Mohammad Ulugh Beg	۱۶
آریستارخوس ساموسی Aristarchus of Samos	۱۷
ہیپارکوس Hipparchus	۱۸
نصیرالدین طوسی NasirAldin Tusi	۱۹
نیکولاس کپرنیک Nicolaus Copernicus	۲۰
گالیلو گالیلے Galillo Galille	۲۱
یوہانس کپلر Johannes Kepler	۲۲
یوہان بایر Jovann Bayer	۲۳
تیکو براہے Tycho Brahe	۲۴
ادموند ہالی Edmond Halley	۲۵
محمد بن موسیٰ خوارزمی Mohammad Ibn Musa Khwarizmi	۲۶
ایزاک (اسحاق) نیوٹن Isaac Newton	۲۷
جیووانی دومینیکو کاسینی Giovanni Domenico Cassini	۲۸
ابوریحان محمد بیرونی AbuRaihan Mohammad Biruni	۲۹
غیاث الدین جمشید کاشانی Ghiyath Al Din Jamhid Kashani	۳۰
فردریک ویلیام ہرشل Frederick William Herschel	۳۱
ثابت قرہ صابی حرانی Thebit Qurra Al Harrani	۳۲
کارولین لوکرتسین ہرشل Caroline Lucretia Herschel	۳۳
ابوالحسن بن ابی سعید ابن یونس AbualHasan IbnYunus	۳۴
ہاینریش ویلہلم مائٹوس اولبرس Heinrich Wilhelm Olbers	۳۵
فردریک ویلہلم بسل Friedrich Wilhelm Bessel	۳۶
جان فردریک ویلیام ہرشل John Frederic William Herschel	۳۷
فردریک جرج ویلہلم ون استرووہ Friedrich Georg. W Struve	۳۸
ابوسہل بیژن (ویجن) کوہی Abu Sahl Waijan Quhi	۳۹
اوٹو ویلہلم ون استرووہ Otto Wilhelm Von Struve	۴۰
کیا ابوالحسن کوشیارگیلاتی Kiya Abulhasan Kushyar Gilani	۴۱
ابوجعفر احمد بن یوسف ابن دایہ Abu Jafar Ahmad Ibn Dayeh	۴۲
علاء الدین علی قوشچی Alaaldin Ali Kuscu	۴۳
عبدالرحمن صوفی رازی Abdalrahman Sufi Razi	۴۴
ابوعلی حسین ابن سینا (Avicenna) Abuali Al Husain IbnSina	۴۵
پرسیوال لاول Lowell Pericival	۴۶

- ۴۷ Keeler James Edward کيلر جيمز ادوارد
- ۴۸ Hevelius Johannes يوهان هولیوس
- ۴۹ Banumusa Jafar Mohammad جعفر محمد بنوموسی
- ۵۰ Struve Carl Hermann کارل هرمن استرووه
- ۵۱ Eratosthenes اراتوستن
- ۵۲ Wolf Maximilian Franz ولف ماكسيميليان فرانتس
- ۵۳ Airy George Biddell جرج بيدل ايری
- ۵۴ Averroes AbualWalidMohammad ابوالوليد محمد بن احمد ابن رشد
- ۵۵ Eudoxus ائودوكسوس
- ۵۶ Leavitt Henrietta Swan هنريتا سوان ليويت
- ۵۷ Hertzsprung Ejn r اجنار هرتسپرونك
- ۵۸ Schwarzschild Karl کارل شوارتزشيلد
- ۵۹ Earl Carl Slipper ارل کارل اسلیفر
- ۶۰ Shirazi Mahmoud Qutb AlDin محمود قطب الدين شيرازي
- ۶۱ Hubble Edwin Powell ادوين پاول هابل
- ۶۲ Eddington Arthur Stanley آرتور استنلي ادينگتون
- ۶۳ Baade Wilhelm, Heintzen Walter ويلهلم هينريش والتر باده
- ۶۴ Antonio Abetti آنتونیو ابتي
- ۶۵ Struve Otto اوتو استرووه
- ۶۶ Abney Giorgio جيورجيو ابتي
- ۶۷ Oort Jan Hendrik جان هنريك اوورت
- ۶۸ Struve Georg Otto Hermann جرج ائو هرمان استرووه
- ۶۹ Kuiper Gerard Peter جرارد پتر کوئپير
- ۷۰ Clyde William Tombaugh كلايد ويليام تامباك
- ۷۱ Baily Francis فرانسيس بيلي
- ۷۲ Maskelyne Nevil نويل مسكلين
- ۷۳ Fabricius David ديويڊ فابريسوس
- ۷۴ Ibn Haytham (Alhazen) AbuAli Hassan ابوعلی حسن بصری ابن هيثم
- ۷۵ Struve GustavWilhelmLudwig گوستاو ويلهلم لودويگ استرووه
- ۷۶ Slipher Vesto Melvin وستو ملوين اسلیفر
- ۷۷ VictorAmazaspovich Ambartsumian ويكتور آمازاسپوويچ امبارتسوميان
- ۷۸ Johann Franz Encke يوهان فرانس انكه
- ۷۹ Moslamah ibn AhmadAlmajriti مسلمه بن احمد المجريطی
- ۸۰ Abu Abdollah Battani ابو عبدالله محمد بن جابر بتانی
- ۸۱ AbulWafaMohammad Buzjani ابوالوفا محمد بوزجانی

- ۸۲..... نظام الدین عبدالعلی بیرجندی Nezamaldin Abdol Ali Birjandi
- ۸۳..... ژوزف ژروم لوفرانس دو لالاند Joseph Jerome . L Lalande
- ۸۴..... جوزفه پیاتزی Giuseppe Piazzi
- ۸۵..... ژان فلیکس پیکارد Jean Felix Picard
- ۸۶..... جیمز آلفرد ون آلن James Alfred Van Allen
- ۸۷..... ویلیام هنری پیکرینگ William Henry Pickering
- ۸۸..... ویلیام هاگینز William Huggins
- ۸۹..... ادوارد امرسون بارتارد Edward Emerson Barnard
- ۹۰..... جرج الری هیل George Ellery Hale
- ۹۱..... ابو محمد جابر ابن افلق اشبیلی Abu Muhmmad Jabir Ibn Aflah Ishbili
- ۹۲..... ابوالحسن علاءالدین ابن الشاطر Abu al Hassan Alaedin Ibn Al Shatir
- ۹۳..... اوربن ژان ژوزف لوویر Urbain Jean Joseph Le verrier
- ۹۴..... ژوزف لویی لگرانژ Joseph Louis Lagrange
- ۹۵..... کارل گوت جاسکی Karl Guthe Jansky
- ۹۶..... ابویوسف یعقوب الکندی Abuyusuf Yaqub al Kindi
- ۹۷..... سوبرامانیان چاندراسیکر Subrahmanyam Chandrasekhar
- ۹۸..... محمود چقمینی خوارزم Mahmud Chaghani
- ۹۹..... جیوانی ویرجینیو شیپارلی Giovanni Virginio Schiaparelli
- ۱۰۰..... شارل (چارلز) جوزف مسیه Charles Joseph Messier
- ۱۰۱..... پیر سیمون لاپلاس Pierre Simon Laplace
- ۱۰۲..... آندرس اسپول Anders Spole
- ۱۰۳..... ابو محمود حامد خجندی رازی Ab. Mahmud Hamid Khujandi
- ۱۰۴..... عمر خیام Omar Khayyam
- ۱۰۵..... ویلیام د ویولزلی ابنی William De Wiveleslie Abney
- ۱۰۶..... جرج هاوارد داروین George Howard Darwin
- ۱۰۷..... رابرت هوک Robert Hooke
- ۱۰۸..... ژان باتیست ژوزف دلامبر Jean Baptiste Joseph Delambre
- ۱۰۹..... یعقوب بن مخیر ابن تیون Jacob ben Machir Ibn Tibbon
- ۱۱۰..... ابو حامد صاغانی AbuHamed Saghaani
- ۱۱۱..... کلوند ابی Cleveland Abbe
- ۱۱۲..... ابو اسحاق ابراهیم زرقالی Abu Ishaq Ibrahim Zarqali
- ۱۱۳..... تقی الدین راصد شامی TaghiAldin Rased
- ۱۱۴..... ساموئل هاینریش شوابه Samuel Schwabe Heinrich
- ۱۱۵..... ایزاک اسیموف Isaac Asimov
- ۱۱۶..... توماس گلد Thomas Gold

- ۱۱۷..... Banumusa Ahmad احمد بنوموسی
- ۱۱۸..... Hassan Banumusa حسن بنوموسی
- ۱۱۹..... Ahmad Ibn Abdollah Hasib Marvazi (حاسب) احمد بن عبدالله (حیش) مروزی
- ۱۲۰..... Ibrahim Thabit Qurra ابراهیم بن ثابت قره
- ۱۲۱..... Harlow Shapley هارلو شپلی
- ۱۲۲..... Roger Bacon راجر بیکن
- ۱۲۳..... Annie Jump Cannon آنی جامپ کانن
- ۱۲۴..... Lyman Spitzer لیمن اسپیتزر
- ۱۲۵..... Walter Sydney Adams والتر سیدنی ادامز
- ۱۲۶..... George Gamow (گاموف) ژرژ (جرج) گامو
- ۱۲۷..... Jafar Ibn Muhammad Albusar جعفر بن محمد ابوعشر بلخی
- ۱۲۸..... Friedrich Wilhelm August Argelander فردریش ویلهلم اگست ارگلندر
- ۱۲۹..... Adriaan Blaauw آدریان بلاو
- ۱۳۰..... Abuzayid Ahmad Balkhi ابوزید احمد بلخی
- ۱۳۱..... Frank Keyes Johnson فرانک کلی ادموندسون
- ۱۳۲..... Williamina P. Fleming ویلیا مینا پتون فلمینگ
- ۱۳۳..... Abu Abbas Fadl H. Ham Nayrizi ابوالعباس فضل حاتم نیریزی
- ۱۳۴..... Charles Gof Gosta Alfvén هانس اولف گوستا الفون
- ۱۳۵..... Ellen Dorrit Hoffleit الن دوریت هافلایت
- ۱۳۶..... Bart Jan Bok بارت جان بک
- ۱۳۷..... Anders Jonas Angstrom اندرس یوناس انگستروم
- ۱۳۸..... Abu Said Ahmad Sijzi ابوسعید احمد سجزی
- ۱۳۹..... Harold Lee Alden هارولد لی الدن
- ۱۴۰..... Helen Sawyer Hogg هلن ساویر هاگ
- ۱۴۱..... Alinoush Tariyan آلینوش طریان
- ۱۴۲..... William Cranch Bond ویلیام کرنج باند
- ۱۴۳..... Immanuel Kant امانوئل کانت
- ۱۴۴..... Dirk Brouwer دیرک بروور
- ۱۴۵..... Carl Edward Sagan کارل ادوارد ساگان
- ۱۴۶..... Sharaf Aldin Mozafar Tusi شرف الدین مظفر توسی
- ۱۴۷..... NuralDin Abulshagh Bitruji نورالدین ابواسحاق بطروجی اشیلی
- ۱۴۸..... Henry Norris Russell هنری نورس راسل
- ۱۴۹..... Paul Oswald Ahnert پاول اوسوالد انرت
- ۱۵۰..... Muhyi Aldin Maghribi محی الدین مغربی
- ۱۵۱..... George Phillips Bond جرج فیلپس باند

۱۵۲	جان گاتنبی بولتون John GatenbyBolton
۱۵۳	جوئل استبینز Joel Stebbins
۱۵۴	ماریا میچل Maria Mitchell
۱۵۵	ابوجعفر محمد حسن خازن خراسانی Abujafar Muhammad Khazin
۱۵۶	ژان لوئیس پونس Jean Louis Pons
۱۵۷	یوهان الرت بود Johann Elert Bode
۱۵۸	مارسین پوزوبات ادلانیکی Marcin Poczebott Odlanicki
۱۵۹	یوهانس استدیوس Johannes Stadius
۱۶۰	بهاءالدین محمد بن حسین عاملی BahaAldin Muhammad Amili
۱۶۱	جیوردانو برونو Giordano Bruno
۱۶۲	ویلیام گیلبرت William Gilbert
۱۶۳	پیر ژول سزار جانسن Pierre Jules Cesar Janssen
۱۶۴	پیر گاسندی Pierre Gassendi
۱۶۵	هنری گلیبرند Henry Gellibrand
۱۶۶	جیمز گرگوری James Gregory
۱۶۷	اوله کریستنسن رومر Ole Christensen Romer
۱۶۸	جیووانی باتیستارچیولی Giovanni Battista Riccioli
۱۶۹	کریستین هویگنس Christiaan Huygens
۱۷۰	سسلیا هلنا پابن گاپوشکین Cecilia Helena Payne Gaposchkin
۱۷۱	جیووانی آلفونسو بورلی Giovanni Alfonso Borelli
۱۷۲	لئونارد ایلر Leonhard Euler
۱۷۳	جان اورشد John Evershed
۱۷۴	جرمیا هاروکس Jeremiah Horrocks
۱۷۵	کریستوفر رن Christopher Wren
۱۷۶	ویلیام روان همیلتن William Rowan Hamilton
۱۷۷	پیر بوگر Pierre Bouguer
۱۷۸	جان بویس John Bevis
۱۷۹	آدرین ازوت Adrien Auzout
۱۸۰	جیمز بردلی James Bradley
۱۸۱	جان فلامستید John Flamsteed
۱۸۲	آلن رکس ساندیج Allan Rex Sandage
۱۸۳	اسماعیل بن علی ابوالفداء Ismail Ibn Ali Abualfida
۱۸۴	نورمن رابرت پاگسن Norman Robert Pogson
۱۸۵	اناکسیماندر Anaximander
۱۸۶	متون Meton

- ۱۸۷..... دموکریٹوس Democritus
- ۱۸۸..... چارلز ہیچکوک ادامز Charles Hitchcok Adams
- ۱۸۹..... ویلیام والاک کمپبل William Wallace Campbell
- ۱۹۰..... عبدالغفار نجم الملک Najm ol Molk Abdolghaffar
- ۱۹۱..... ابوسهل فضل نوبختی Abusahl Fazl Naubakhti
- ۱۹۲..... ابوالحسن علی نسوی AbuAlhassan Ali Nesvi
- ۱۹۳..... محمد میرم چلبی Mohammad MiramChalabi
- ۱۹۴..... ابواسحاق ابراہیم فزاری Abu Ishaq Ibrahim Fazari
- ۱۹۵..... ابوالعباس احمد فرغانی Abualabass Ahmad Farghani
- ۱۹۶..... کارل کینان سیفرت Carl Keenan Seyfert
- ۱۹۷..... ابوالصقر عبدالعزیز ابیسی Abusaqar AbdolazizQabisi
- ۱۹۸..... زدنگ کوپال Zdenek Kopal
- ۱۹۹..... آلفرد چارلز برنارڈ لاول Alfred Charles Bernard Lovell
- ۲۰۰..... احمد بہمنیار Ahmad Bahmanyar
- ۲۰۱..... ابوالقاسم بدیع اسطرلابی Abualghasem BideeAshtarabali
- ۲۰۲..... یوهان کارل فردریش گاوس Johann Carl Friedrich Gauss
- ۲۰۳..... ابوحاتم مظفر اسفزاری Abuhata. Mozafar Isfazary
- ۲۰۴..... تاج الدین ابوالحسن اردبیلی Tajaldin Abualhasan Ardabili
- ۲۰۵..... مفضل (اثیرالدین) ابہری Ma. al (Athir) Abhari
- ۲۰۶..... ست بارنز نیکلسن Seth Barnes Nicholson
- ۲۰۷..... جین لو Jane luu
- ۲۰۸..... اپولونیوس Apollonius
- ۲۰۹..... آلن ہیل Alan Hale
- ۲۱۰..... دیوید جویٹ David Jewitt
- ۲۱۱..... دیوید لوی David H Levy
- ۲۱۲..... یوجین مرل شومیکر Eugene Merle Shoemaker

قبل از استفاده از متن و صفحات این کتاب و بمنظور بهره برداری مناسب آن، مطالعه این بخش ضروری بوده و به خوانندگان توصیه می گردد.

- کلیه تاریخ های درج شده در متون به تقویم میلادی بوده و هر کجا که ضرورت به ثبت تاریخ غیر میلادی وجود داشته، عنوان آن مانند (خورشیدی- هجری قمری و ...) قید شده است.

- تاریخ های تولد و درگذشت اشخاص مربوط به پس از میلاد بوده و در صورت دیگر، با قید پیش از میلاد تعیین شده است.

- در بخش انتهایی متون (آثار) با توجه به محدودیت ظرفیت، صرفاً به گزیده و شاخص ترین آثار شخصیت پرداخته شده است.

- تلاش بر آن بوده است تا اشخاص به عنوانی که در کتب موثق، معتبر و منابع اصلی اشتها ر یافته اند، در ردیف نام خانوادگی معرفی گردند.

- در برخی منابع و محدثین هایی از عنوان یک شخص یا جزئی از نام و گاهی جزئی از نام خانوادگی او استفاده شده که در این گونه راد نیز سعی بر نظر اجماع منابع در بکارگیری کامل ترین عنوان ها بوده است.

- استفاده از حروف فارسی برای ثبت نام، نام خانوادگی اشخاص متناسب با تلفظ و نگارش معمول صورت پذیرفته و لذا امکان دارد برخی از فرهیختگان به املاء تعدادی از ردیف ها انتقادی داشته باشند که صمیمانه پذیرا خواهیم بود. همچنین در حروف نگارش کلمات با زبان خارجه (انگلیسی و ...) که بیشتر آنچه در محاوره و گفتگو ها مورد استفاده قرار می گیرد، آورده شده است. بنابراین در ردیف **Name** و **Family** نیز احتمالاً شاهد بعضی مغایرتها در چگونگی کاربرد حروف در نگارش زبان خارجی آن (انگلیسی، فرانسه و ...) خواهیم بود.

- در بررسی احوال و زندگانی تعدادی از اشخاص به داشتن دو یا چند ملیت برخورد می نماییم که در این پژوهش از مستند ترین آنها بعنوان ملیت اصلی شخص استفاده شده و در این محل تولد ثبت گشته است.

- گاهی در شرح احوال زندگی خصوصی، اجتماعی و علمی بسیاری از اشخاص که گروه کثیری از آنها اعضاء جامعه بزرگ مشاهیر می باشد، کتب، جزوات و مقالات پرشمار و متون منتشر گردیده که اقدام برای گزیده نمودن و انتخاب ویژه ترین آنها را با مشکل مواجه می سازد. بدیهی است متون درج شده بدلیل محدودیت ها، معرف همه ابعاد شخصیت ها نخواهد بود و برای بسیاری از خوانندگانی که در تاریخ علم خصوصاً تاریخ ستاره شناسی، هیئت و مانند آن تبحر دارند، بسیار اندک به شمار می رود. لیکن متن برگزیده و درج شده مناسب (برای گروهی از خوانندگان که زمان کوتاهی برای مطالعه داشته و سرعت دسترسی به اختصار زندگینامه ها را ترجیح می دهند)، به نظر می رسد.

- فهرست منابع، مأخذ، مقالات، نشریات و مجموعه هایی که در پژوهش و گردآوری این جلد مورد استفاده قرار گرفته اند در بخش انتهایی آورده شده است.